

Meditsiinidoktor Kai Haldre

3. juunil 2009 kaitses **Kai Haldre** doktori- väitekirja „Sexual health and behaviour of young women in Estonia“ („Noorte naiste seksuaalervis ja käitumine Eestis“). Juhendajateks olid professor Helle Karro (TÜ naistekliinik) ja Mati Rahu (TÜ tervishoiu instituut) ning oponendiks professor Kaye Wellings (Londoni Ülikool).

Seksuaalervisese valdkond erineb teistest tervisealadest, sest ta sõltub suuresti (seksuaal-) kultuuri kontekstist ja valitsevast seksuaalideoloogiast, mis omakorda määravad kehtivate seaduste ja tervisepoliitika sisu. Alates 1991. aastast on Eestis aset leidnud märkimisväärsed sotsiaal-majanduslikud muutused ning tervishoiu- ja haridusreform.

Uurimuses analüüsiti mitmeid noorte naiste seksuaalervisese aspekte: suundumusi teismeliste raseduste esinemises kiirete sotsiaal-majanduslike muudatuste perioodil 1992–2001, teismelise sünnitaja vanuse efekti perinataalsele tulemile, teismeliste planeerimata raseduste seost individuaalsete ja perekondlike teguritega ning eelneva indutseeritud abordi seost platsentaarperioodi tüsistustega.

Uurimistöö põhineb Eesti meditsiinilise sünniregistri, abordiregistri (alates 1998. a

raseduskatkestusandmekogu) ja küsitlus-uuringu andmetel. Teismeliste abordi- statistika aastatel 1992–1995 pärineb endisest Eesti Meditsiinistatistika Büroost.

Uuringuperioodil vähenes märgatavalt nii teismeliste sünnituste kui ka indutseeritud abortide üldarv, samuti abortiivsuse ja sündimuskordajad 1000 teismelise kohta. Teismelistel oli võrreldes 20–24aastaste emadega suurenenud enneaegsuse ja madala sünnikaaluga lapse sünni risk. Surnultsünni risk polnud teismelistel emadel suurem. 17aastastel ja noorematel tütarlastel oli suurenenud lapse surmarisk neonataalses ja post-neonataalses perioodis, mis ilmselt tulenes enneaegsusest. Planeerimata raseduse risk teismeeas oli seotud väheste teadmistega rasedustümistustest vahendite ja suguelundite talitluse kohta, negatiivse hoiakuga koolikäimise suhtes ning alkoholi sagedase kasutamise peres. Esimese trimestri kirurgiline abort anamneesis oli esmassünnitajatel seotud tüsistustega (emakaõõne manuaalne revisjon, platsenta manuaalne eemaldamine, emakaõõne abrasioon) riski suurenemisega sünnituse platsentaarperioodis.

Tuuli Ruus
tuuli.ruus@ut.ee